

EDELWEISS, PSEUD. FÖR HULDINE BEAMISH

Tre bilder ur Leo Tolstoys lif.

Stockholm : Kristl. fören:n af unga kvinnor
1891

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

BEAMISH, H., The holder of the intestacy def.

Let's check
the
Morgan
(P)

Kungl. biblioteket

0 0000 000136461

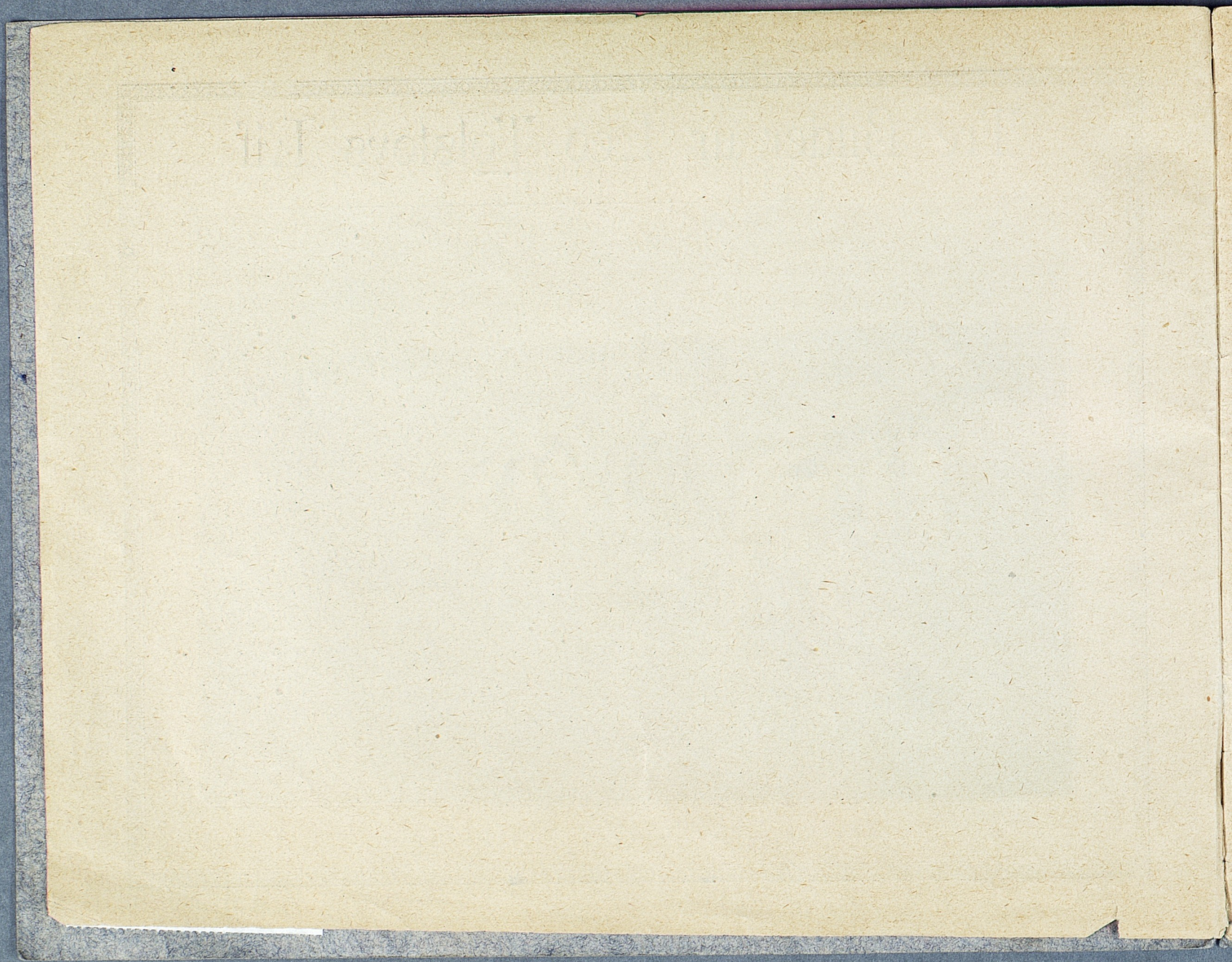
Beantisch

Leo Tolstoy
1852-1910
(Dän)

Tre Bilder ur Leo Tolstoy's Lif

Grefve Leo Tolstoy vid plogen.

TRE BILDER

UR

LEO TOLSTOYS LIF

SAMMANFATTADE

AF

—•••• EDDELWEISS ••••—

= Huldine Brasnisch, f. Mosander

Några inledningsord

AF EDELWEISS.

Nen tid som vår, då en så allmän religiös rörelse gör sig gällande, då så många olika religionsförsamlingar finnas, då för att sammanfatta allt i ett enda uttryck, så mycket *religionstalande* eger rum, finna vi det särdeles fågnesamt att kunna erbjuda allmänheten genom denna lilla skrift ett tillfälle att taga kännedom om hur en sann religion kan framtrolla *handlingar*.

Inom samma bokram hafva vi infattat trenne små, korta berättelser om den vidtberömda författaren Leo Tolstoy. I den första framställes han sådan han var i sin tidigare ungdom. I den andra återfinna vi honom i hans fulla mandomskraft, sådan han blef sedan hans ande känt det inflytande, som utströmmat från gudomens tolk på jorden, d. v. s. sedan han i sitt hjerta förnummit

hvem Kristus är och derigenom fått en djupare insigt om *hvem Gud är*. Nog hade han hört talas om dem sedan sin tidigaste barndom, men huru olika är ej att *erfara* emot att *höra talas om!* Ja, det är ungefär detsamma, som om en räddningslina når en eller icke, då man är i sjönöd. Hur väl en sådan lina än måttas mot oss, så fordras det dock något mer af oss än att se att den når oss. Vi måste begagna vår *vilja*, som leder oss till att *sträcka ut våra händer* och *taga emot den*, och sedan hålla *fast vid den*, om vi ej sedermera skola råka i nöd igen. Den dertill nödvändiga kraften skänker Gud oss som en nåd, om vi blott först af fri vilja sträckt ut våra händer för att taga emot frälsningsmedlet.

Ingenting torde kanske ge en bättre bild af den inre rörelsen än den motsvarande *för-*

ändring, som inom människohjertat måste ega rum, sedan Guds Andes ljus träffat det. Ingen är *verkligen* träffad af detta ljus, som ej i sitt dagliga handlingssätt visar, att det inverkat på honom.

Guds nådes ljus har det säregna med sig, att det belyser våra fel och synder å ena sidan och å andra sidan ställer fram i klarare dager, hvad Gud ämnat oss att vara.

Öfvergången är minsann ej lätt eller hastig, ty — som Henry Drummond säger — en planta kan ej med ens utveckla sig från frö till blomma. Så ock människan. Hon måste genomtränga först den hårda syndamull, som omger henne, efter att hon, så till sägandes, låtit sitt synduppfyllda jag dö bort för att ersättas af ett bättre jag, som önskar frigöra sig från det nedtryckande syndelementet, hvilket på jorden omger henne. Efteråt kan hon så småningom ge lif åt de små *hjärt*-bladen, som tyda på att utsädet var af det äkta slaget.

Hjertat måste som ett första lifstecken visa sin verksamhetsförmåga. Gör det ej detta, är fröet ännu för dödt för att kunna göra någon nytta eller framkalla någon välsignelse.

Men sedan hjertat börjat sin *verksamhet*, fordras ändock mycket. Pröfningens tårar och framgångens solsken måste turvis göra sig gällande. Hjertat måste vänja sig både vid att blifva underskattadt och öfverskattadt innan det kan blifva så starkt, att det blir sjelfständigt i sin verksamhet.

Ingen människa, som låter föra sig i ledband af den allmänna opinionen, kan utföra något verkligt gagneligt värf. Hon måste känna sig oberoende af det allmänna omdömet, om hon skall skjuta upp i höjden och blifva stark.

Har hon befriat sitt väsen från alla onödiga tvångsband och endast emottagit sin lifskraft från Gud, den ende som kan beskära henne den, så har hon öfvervunnit de faror hvilka hotade att förqväfva henne och förhindra henne att under en förvandlad gestalt ge lif åt både blommor och frukt. Den gamla människan kan då med all rätt jublande utropa: »Döden är min vinning och Kristus är mitt lif!»

Det är detta, som vi äfven tro att Tolstoy ofta fått tillfälle att göra.

Denna det syndiga jagets död är det högsta och mesta vi kunna erbjuda Gud.

Tolstoy har erbjudit detta blödande offer till Gud. Efteråt har han låtit leda sig af Gud. Han har ej envist, trilskt sagt: »precist på det och det sättet vill och skall jag handla». Nej, han har låtit leda sig, der det gällde andras väl och oberoende; der det deremot endast gällde hans eget, har han aldrig ryggat tillbaka för otaliga försakelser, otaliga besegranden af *sig sjelf*, för att bevisa sin Fader i himlen, att han älskade Honom af hela sitt hjerta.

Tolstoy är dock ännu människa och så-

som sådan måste ännu många fel och brister vidlåda honom. Bland dessa må tillräknas honom åtskilliga öfverdrifter i uppfattning. Då jag hade den stora fördelen och glädjen att få göra hans personliga bekantskap, tillät jag dem kanske att göra alltför stort intryck på mig. Nu, sedan hans personlighet fått framstå i måhända en rättare dager, vill jag blott tillägga: måtte Gud förhjelpa otaliga människor till en sådan utveckling, som den Leo Tolstoy redan uppnått!

Grefve Tolstoy.

Öfversättning från »The Review of Reviews».

En ryss vid namn V. Nazarieff, som på 40-talet var studiekamrat med författaren grefve Leff Tolstoy, beskriver hans den tiden mot nu så olika sätt och uppförande i nedanstående skildring, som vi anse mycket lärorik, då den jämföres med de olika intryck som den ryktbare, men af Gud uppföstrade författaren nu gör.

Första gången de råkades var i den professors hus, hvilken af Tolstoy blifvit anmodad att leda hans studier i rysk litteraturhistoria och det intryck han fick af den blifvande romanförfattaren var allt annat än gynnsamt. Herr V. Nazarieff skriver: »Äfven jag infann mig understundom vid dessa föreläsningar, men höll mig på afstånd från grefven som redan vid första sammanträffandet på mig verkat ytterst fränstötande genom sin

öfvermodiga köld, sitt borstiga hår och det föraktfulla uttrycket i sina blinkande ögon. Det var första gången i mitt lif, som jag sett en ung man med en så öfverdrifven sjelfbelåtenhet och så uppblåst af en besynnerlig och obegriplig känsla af sin egen vigt. Professorn, alltid i samma qvinliga drägt och fullkomligt obesvärad, i trots af den inbilske grefvens närvaro, brukade med tunga steg gå af och an på golfvat, under det att han, med en lika hög och gäll röst som om han befunde sig på föreläsningssalen och talade till sina studenter, utvecklade ett eller annat skede i litteraturhistorien. Så snart föreläsningen var slut, lemnade grefven rummet, utan att spilla ett ord med att taga afsked. Han infann sig vid examina i sällskapsdrägt, samt åtföljd af en släkting eller lärare. . . . .

Grefven var med i det s. k. aristokratiska kotteriet vid universitetet och vårdade sig knappast om att besvara mina helsningar, liksom vore han angelägen om att låta mig märka att vi äfven der voro långt ifrån jemlikar, alldenstund han kom dit i vagn, under det att jag infann mig till fots.

Efter att hafva misslyckats i sin examen, slog han sig på att studera juridik och sålunda fogade det sig så, att vi nästan hvarenda dag möttes i korridoren. Jag fortsatte att med samma känsla af nyfikenhet och undran iakttaga grefvens högmodiga uppträdande, som kanske var ändå mer i ögonen fallande, genom hans ögonskenliga förbittring öfver det misslyckade försöket att gå upp i examen.

Vid samma tid besökte hertigen af Leichtenberg, Kogan, och hans ankomst firades med baler och andra festligheter. Universitetsmyndigheterna satte upp en lista på de studenter som skulle inbjudas till den bal som gafs af adelsmarskalken och bland deras antal befann sig Tolstoy. Efter hertigens afresa, då balen var föremål för en liflig diskussion bland studenterna i det aristokra-

tiska kotteriet, höll grefven sig på afstånd, utan att taga del i det som så djupt intresserade de öfriga. Det var tydligt, att han bland sina kamrater åtnjöt anseende af att vara ett stort original och en filosof.»

Författaren beskriver vidare deras följande sammanträffande, denna gång i universitetsfängelset, om den arrest förtjenar så kallas, hvarest de blefvo dömda att vistas endast en helt kort tid, emedan de kommit för sent till en föreläsning och stört de öfriga studenterna i föreläsningrummet. Grefven hade för öfrigt erhållit tillstånd att få hafva sin enskilde upppassare i korridoren för att af honom blifva betjenad.

»Kastande af sig sin kappa, men utan att taga hatten af sig eller på något annat sätt låtsas märka mig, promenerade grefven upp och ned på golfvet, i det han än såg ut genom fönstret, än knäppte och knäppte upp sin rock och genom hela sitt uppförande gaf otvetydiga bevis på den otålighet och förtret han erfor öfver sin löjlige belägenhet. Full af ovilja öfver detta beteende, förblef jag liggande, i det jag dolde ansigtet med en bok och å min sida försökte se ut som om

jag ej lagt märke till grefvens närvaro. Plötsligt öppnade han dörren och ropade till sin tjenare med en lika hög och hefallande röst som om han befunnit sig i sitt eget hus: »Säg åt kusken» (denne väntade sannolikt utanför) »att köra förbi fönstren». »Skall ske,» svarade betjenten, hvarefter grelven intog sin ställning vid ett af fönstren, i akt och mening att fördrifva tiden så godt han kunde,

Jag fortsatte min läsning, men gaf slutligen efter för en oemotståndlig dragning och gick äfven fram till fönstret, hvarifrån jag såg kusken, med händerna sträckta framför sig, köra fram och tillbaka på gatan, i det han än lät hästarne trafva och än lät dem falla in i ett vildt galopp.

Vi utbytte till att börja med några anmärkningar öfver hästarne, men innan en timme förflutit, voro vi inbegripna i en liflig och ändlös diskussion, i hvilken sjelfva ämnet var af vida mindre betydelse än det sällsamma hat som genast ömsesidigt bemäktigade sig oss. Flera tiotal af år hafva förflutit sedan de minnesvärda tjugofyra timmarne som jag ofrivilligt kom att tillbringa i samma

rum som greve Tolstoy, och jag önskar lifligt att jag i minnet kunde återkalla hvarje ord som under denna vår arrest uttalades, men jag har endast kvar det allmänna intrycket... Jag kommer ihåg att Tolstoy, läggande märke till »Demonen», ett poetiskt alster af skalden Lermontoff, sarkastiskt uttalade sig öfver poesi i allmänhet, äfvensom att han, vid åsynen af en del af Karamzeens historiska arbete bredvid min plats, öfverlemnade sig åt ett vredesutbrott mot historien, hvilken han beskref såsom ett det mest tröttsamma och nästan gagnlösa studium. »Historien», förklarade han öfverlägset, »är intet annat än en samling fabler och onyttiga detaljer, utpyntad med en massa figurer och namn. Zgors död eller ormen som stang Oleg — hvad är väl detta annat än myter, och hvem kan ej lefva lika väl, fast han icke vet att Ivans andra giftermål egde rum den 21 aug. 1562 och hans fjerde år 1572? Och likväl begär man af mig att jag skall hafva reda på allt detta, att jag skall proppa in det i mitt hufvud, och om jag inte vet det, skola de gifva mig en etta i afgangsbetyg. Och hur har historien blifvit skrifven? Den

har helt och hållet blifvit lämpad och afpassad efter den af historieskrifvarne på förhand bestämda formen. Ivan den förskräcklige, öfver hvars regering professor Ivanoff föreläser denna terminen blef, från att vara en vis och dygdig regent, helt plötsligt förvandlad till en förryckt och vildsint tyrann. Huru och af hvilken anledning? Se der frågor som ni gör bäst i att icke ställa till dem . . . .» Med dessa eller liktydiga ord var det som min fängelsekamrat gaf uttryck åt sina åsigtger.

Meningsutbytet och samspråket fortsattes hela natten. Bland andra ämnen som kommo på tal var äfven universitetet, öfver hvilken institution, äfvensom öfver den akademiska vetenskapen i allmänhet. Tolstoy utgöt alla sina vredesskålar.

Uttrycket »Vetenskapens tempel» återkom beständigt på hans läppar. Under det han sjelf hela tiden förblef lika allvarlig som en begravningsentreprenör, tecknade han för mig i få ord våra professorers porträtter och gjorde deraf så löjliga figurer, att jag i trots af mitt fasta beslut att visa mig oberörd, kom i det våldsammaste skratt, ja, tjöt som en galning. »Och såsom resultat af allt detta»,

slöt Tolstoy, »har ni och jag rätt att vänta, det vi skola lemna detta tempel såsom väl-lärde, nyttiga medlemmar. Men hvad skola vi föra med oss från universitetet? Tänk efter och svara mig på samvete. Hvad är det som vi skola föra med oss från detta allra heligaste? Då vi återvända dit, hvarifrån vi kommit, det vill säga till landet, hvar-till skola vi vara nyttiga, hvem skall hafva bruk för oss?

Gifvande mig sken af att vara en martyr för sömnlöshet, endast lyssnade jag, i det jag ihärdigt nekade att tala.

Vid dagens inbrott öppnades dörren och fångvaktaren inträdde, samt underrättade oss med en bugning, att vi egde vår frihet och kunde återvända till våra hem.

Tolstoy tryckte sin mössa ned öfver ögonen, svepte in sig i sin bäfverfodrade kappa, gaf mig en flyktig nick och lemnade, med ett sista ord af missaktning mot »templet», arresten, åtföljd af sin uppassare och fångvaktaren . . .

Sista gången vi möttes var vid de årliga examina, som skänka rättighet att gå öfver från en kurs till en annan. De juridiska

studerandena väntade, förlamade af fruktan, på den förskräcklige professorns i historia ankomst.

Tolstoys namn uppropades och han steg fram till bordet, der han tog upp en förseglad sedel, innehållande en fråga. Under tiden trängde jag mig så nära som möjligt och väntade otåligt på sakens vidare utveckling. Jag var i högsta grad nyfiken att se på hvad sätt min studiekamrat skulle utmärka sig, ty i mitt sinne gaf jag honom likväl det erkännandet, att han var en man af sällsynt, intellektuell begåfning.

En minut, två minuter, flera minuter förflöto långsamt. Jag iakttog och väntade, under det att mitt hjerta sjönk uti mig; under tiden betraktade Tolstoy frågan, som var skriven på hans sedel, rodnade och teg. Det föreslogs att han skulle taga en annan sedel; han gjorde så, men med samma påföljd som förut. Professorn teg äfven, i det han höll sin hånande illvilliga blick fästad på studenten. Detta pinsamma uppträde tog ändtligen slut, i det Tolstoy lugnt lade sedeln tillbaka på bordet och utan att se sig om på någon af de närvarande, långsamt vände sig mot

dörren. »En nolla, han har fått en nolla», hörde jag hviskas rundt omkring mig. I mitt upphetsade tillstånd hade jag fullkomligt förlorat besinningen, men hörde en hviskning i den grupp af aristokrater, som stodo nära mig, att en del damer ur den högre societeten hos professorn anhållit, att han måtte skona Tolstoy och att han lofvat dem att ej gifva honom en etta. »Nåja, det blir ett fintligt sätt att reda sig ur svårigheten», hörde jag några studenter säga, »han behöfver endast gifva honom en nolla, så har han hållit sitt löfte».

Jag lyssnade till de skämtsamma infall och qvicketer, hvartill Tolstoys handlingssätt gaf anledning, men i mitt innersta hjerta var jag beredd att svära på, att han var lika hemmastadd i ämnet som någon af de öfriga och att han skulle kunnat besvara frågorna, om han endast velat. Men hvarför han handlade så och ej annorlunda, om af ytterlig blyghet eller stolthet, har jag aldrig varit i stånd att komma underfund med.»

En af Tolstoys kamrater, som under kriget gjorde tjänst tillsammans med honom vid Sebastopol, lemnade herr Nazarieff en intres-

sant skildring af hans lif i denna stad.» Med sina lustiga berättelser och improviserade verser muntrade och upplifvade Tolstoy oss alla under dessa lifvets dystraste ögonblick på slagfältet. Då han befann sig i vår krets, flögo dagarne som minuter; då han var frånvarande — han företog emellanåt små utflykter till Simferopol — hängde vi alla med hufvudet. Den första dagens timmar förflöto långsamt, likaså den andras och den tredjes. Slutligen återvände han, till allt utseende lik den förlorade sonen, dyster, aftärd och missnöjd med sig sjelf. Vid dylika tillfällen plägade han taga mig afsides och begynna sin

bikt, jemte försäkran om sin ånger. Han omtalade för mig allt; huru han lefvat lättsinnigt och tygellöst, huru han spelat, hvarest han tillbragt sina nätter och dagar, och under allt detta anklagade och pinade han sig, som om han varit den värsta brottsling. Det var en ömklig syn att se honom, medan han sålunda moraliskt hudflängde sig sjelf. . . . . En sådan slags människa var han. En underlig karakter och en som, jag kan gerna säga det, öfverstiger min förmåga af uppfattning, men å andra sidan en präktig kamrat och en den ärligaste själ, som det är omöjligt att någonsin glömma.»

Ett besök i Tolstoys hem.

Af EDELWEISS.

Bland vår tids förnämste författare finnes det väl ingen, som hos olika individer framkallar ett större intresse än *Leo Tolstoy*. Orsaken dertill torde kunna hänföras till det intryck af individualitet, den stämpel af oberoende tänkesätt, som man spårar i alla hans arbeten. Sedan man med hänförelse läst de liksom ur det verkliga lifvet sprungna bilderna i hans stora verk, »Krig och fred», detta verk, som utgör en trollverld af tankar, ord och handlingar, som fångsla en ur alla möjliga synpunkter, denna profkarta på ett snilles mångsidighet, denna Koo-i-noor i verldslitteraturens skattkammare, finner man sig ej mindre tjusad af hans små berättelser och skizzer. Men läser man så till sist »Hvari min tro består» eller hans »Bekännelser», gripes man lätt af en nästan

oemotståndlig längtan att lära känna denne märkvärdige man.

Det var därför ej underligt, om den, som skrifer dessa rader, med stor tacksamhet emottog ett anbud att få göra hans bekantskap, samt tillbringa ett par dagar på hans gods *Yasnaya Polyana* nära guvernementsstaden *Tula*, belägen söder om *Moskwa*. Resan dit från *Moskwa* tog 6 1/2 timmar med det sig föga skyndande tåget.

Vi stannade öfver natten i *Tula*, der vi öfverraskades af att finna ett godt hotell, tillika med betjening, som talade tyska. Detta var i sanning tur, ty nu voro vi inne i hjertat af *Ryssland*, och sällsynt är det der att få höra något annat språk än ryska.

Följande morgon funno vi, att grefven haft godheten skicka en vagn efter oss, och

det dröjde ej länge, innan vi i ilande fart voro på väg till hans egendom. Det var dock en färd på en och en half timme, 15 werst, och man hade god tid att fundera på åtskilligt under vägen.

För min del voro mina tankar upptagna med spekulationer om hvad Tolstoy måtte vara som personlighet. I hans »Bekännelser» utmålar han sig såsom hafvande varit i det förflutna en mycket orolig, despotisk, sjelfvisk sälle, som ej varit just nogräknad hvarken i moral eller rättsbegrepp. I den bok han kallar »Hvari min tro består» ger han en deremot ett begrepp om så hög andlig utveckling, att hans personlighet förvandlas helt och hållet — han predikar nästan till öfverdrift försakelsens och underkastelsens lära. I sitt forna lif kunde han aldrig få nog, i sitt senare nöjer han sig ej med mindre, än att han vill gifva bort allt. Förr kände han sig förnärmat af minsta förbiseende; nu deremot gör han aldrig motstånd, huru mycket han än förnärmats och förorättas.

I sanning, han måste vara en märkvärdig uppenbarelse, tänkte jag för mig sjelf, allt under det att en vådlig stöt eller en hotande

lutning af vagnen störde mig temligen ofta i min tankegång. Bevars, jag vill ingenting säga om vägen, det vore otacksamt, i ty att den anses vara en af de bästa i hela ryska riket; nog lutade imellertid vagnen ändå litet emellanåt, men det var nog »bara af en händelse.»

Just då jag var som djupast inne i funderingar öfver, huru svårt Tolstoy måtte hafva funnit det att taga ut detta stora steg, som skilde honom från ett förflutet själsområde och förde honom till det, der han nu befann sig, gjorde vagnen en tvär vändning, och vi svängde in genom grinden till hans egendom. Förlåt, jag borde hafva sagt: vi svängde in mellan de tvenne stensocklar, som utvisade, att en grind varit der. Jag tror nu för tiden, att det skulle göra grefve Tolstoy ondt att se något stängsel, som kunde tyda på att han afskilde sin enskilda tillhörighet från andras. Snart kommo vi till slutet af den vackra, lummiga allén, och vagnen stannade utanför den enkla ingångsdörren till huset. Det dröjde ej, innan hans dotter, den unga Mascha Tolstoy, kom oss till möte med några af de yngre medlem-

marne af familjen, och straxt derefter syntes den ståtliga, präktiga gestalten af Leo Tolstoy sjelf.

Enkelt, vänligt, hjertligt välkomnade han sina gäster, förde oss in i hvardagsrummet, och få minuter derefter voro vi redan alla inbegripna i ett lifligt samtal. Han hade ett så enkelt, flärdlöst, sympatiskt sätt, och de andra medlemmarne af familjen följde häri hans exempel så troget, att vi snart tyckte oss vara »hemma» och undrade, om denna älskliga krets verkligen kunde hafva varit oss obekant några timmar förut. Sedan vi suttit och pratat en stund, inbjödos vi till det treffliga tébordet, der samovaren vänligt fnyste, och då skall jag säga kom samtalet riktigt i gång. Der talades om allt, gladt, otvunget, angenämt. Man glömde, hvilken stor man det var, med hvilken man utbytte tankar, ty aldrig lät han med minsta ord påskina, att han var Tolstoy, den verldsberömda. Nej, han var blott den enkle, intagande värden, som på allt sätt ville visa sina gäster vänlighet och sann gästfrihet.

Till sitt yttre är Tolstoy rätt imponerande genom sin höga gestalt och sitt manliga ut-

seende. Han bär sina 60 år utan ansträngning. Hans gång är elastisk och rask. Hela hans väsen är så öppet och ärligt, så okonstladt, att jag tror få skulle kunna motstå frestelsen att vilja likna honom, åtminstone under den tid de äro i hans närhet. Ibland skulle man kunna tycka, att han är litet barsk, men nästa ögonblick försvinner detta intryck, då man får bevis på, huru god och anspråkslös han är. Under vår vistelse hos honom gaf han otaliga bevis på den senare egenskapen, som t. ex., då en af oss tillfrågades, om han läst »Krig och fred», och olyckligtvis var tvungen att erkänna, att han ej läst detta allmänt beundrade arbete. De fleste store författare, men i synnerhet de små, skulle hafva känt sig förnämda, att den, som kommit långa vägar för att upptaga en namnkunnig skriftställares dyrbara tid, ej egnat honom så mycket af sin egen, att han läst hans s. k. bästa arbete.

Men Tolstoy tog det helt enkelt, förklarade godmodigt det stycke i boken han anfört och fortsatte helt treffligt samtalet. En älsklig medlem af familjen yttrade dock hastigt — »ja, men läs den boken. Den före-

drar jag framför alla hans andra arbeten.» Man sade kanske intet ord till svar, men denna lilla händelse gjorde dock ett djupt intryck och fylde en med beundran öfver så stor, sann flärdlöshet.

Dagen förflöt under de mest intressanta och angenäma samtal. Kl. 6 serverades en enkel, men utsökt god middag. Grefve Tolstoy är sjelf vegeterian och tillika ifrig nykterhetsvän, men detta förhindrade honom ej att med vänligt öfverseende se både vin och kötträtter på sitt bord. Han är nog stor att ej såra eller förarga andra, som ej dela hans åsikter. Hans egen familj åtnjuter, liksom hvarje gäst, som stiger öfver hans tröskel, rättigheten att ega sin individuella uppfattning och åsigt. Han är äfven i besittning af det själslugn, det tankedjup, som tillåter honom att lugnt lyssna till öfvertygelser, som alldeles äro i strid med hans egna. Då jag begagnade ordet lugnt, vill jag dock tillägga, att nog svarar han med största liflighet, men han förfirar sig ej. Han motsäger nog, men som en ädel motståndare, som aldrig låter en vidkännas sin öfverlägsenhet. Grefve Tolstoy är ej heller af ett envist, sjelfklokt tem-

perament. Han lyssnar gerna och gör genast rättvisa åt den nya tanke eller idé, som man under samtalets lopp möjligen kan utveckla. Han är i sjelfva verket en storslagen karakter, som ädelt kämpat sig till sin tro, sin öfvertygelse. Det kan nog hända, att man tycker hans åsikter något väl öfverdrifna, men se här, enligt min uppfattning, huru de uppstått.

Tolstoy erkänner sjelf i sina bekännelser, att den roll han spelet i sina tidigare år på lifvets stridsfält hvarken var berömvärd eller uppbyggelig. Det säges, då det gäller verkligt krig, att hvarje kula bär med sig namnet på sin bestämmelseort. Jag tror, att detta i i ännu högre grad kan sägas om de andliga vapen, hvaraf Gud betjenar sig för att öfvervinna oss, då vi slutit oss till hans fiender. Guds ord är oftast det vapen, som djupast träffar oss. Tolstoy beskriver sig sjelf såsom högdragen, stolt, sjelfvisk, till dess att hans hjerta, ja hela hans väsen träffades som af en splittrande kula, då han för första gången insåg, hvad slags klandervärdt, ogagneligt lif han derigenom fört. Jag har hört, att det ord, som först träffade honom, kom från hans gamla ammas läppar. Hon väckte hos honom

den första tanken på att ändra sitt lif. Längre grubblade han, men när han slutligen frågade sig sjelf: Hvad måste jag göra för att blifva salig?, framstod i strålglans det svar Kristus gaf den unge rike mannen: »Sälj allt hvad du eger och följ mig». Detta svar slog djupa rötter i hans hjerta. Nästa stora fråga, som framstått för hans sinne, måtte hafva varit: »Hvad skall jag göra för att blifva rätt ödmjuk och för att bäst kunna tjena mina medmenniskor?» Svaret, som *träffade* honom, var: »Motstå ej den, som är ond!»

Dessa voro de vapen, hvaraf Gud betjenade sig för att liksom döda den gamla människan hos Tolstoy. Jag tror hans »Bekännelser» så väl som hans bok: »Hvari min tro består» äro skrifna med droppar af det hjerteblod han utgöt, då han träffades till sitt innersta väsen. Sedan dess har han kämpat hårda strider nog. Han har fått en mäktig svår uppgift att lösa, den nämligen att sätta sitt dagliga lif och sina lefnadsvanor i harmoni med utförandet af dessa två allt omstörtande åsigter. Härtill fordrades nästan mer än mänskliga krafter, ty svårigheterna voro omätliga för en så samvetsgrann och känslig man som

Tolstoy. Hade han endast haft sig sjelf att svara för, hade det jemförelsevis varit lätt nog. Men då han nu var gift och egde en stor familj, så måste mycken hänsyn för dem ingå i hans nya planer. En man med mindre själsstorhet hade kanske endast tagit hänsyn till sina egna önkningar och förbisett pligten att tänka på andra för att, som det heter, vara sina »principer» trogen. Detta gjorde ej Tolstoy. Han glömde ej de skyldigheter han hade att iakttaga i förhållande till de sina. Men det fordrades i sanning, att en god engel kom honom till hjälp, och denna uteblef ej heller. Det var hans ädla, upphöjda maka, som sökte bistå honom för att ur det kaos, som hans nya grundsatser framtrölat, skapa ett slags ordnad tillvaro, en möjlighet att gifva honom tillfälle att försöka lefva enligt sin nya lifsuppfattning, utan att inom hans familj orsaka en förödelse så stor, att den sedermera ej skulle kunna godtgöras.

Tolstoy kände sig på ett oemotståndligt sätt manad att lösgöra sig från alla rikedomens privilegier. Han önskade rent af förtjena sitt uppehälle genom sina händers

arbete. Helst hade han så till sägandes strött för vinden sina rikedomar, om endast hans maka och barn gifvit sitt fria samtycke dertill, men detta kunde ej den förra. Olika läror träffa olika hjertan. Tolstoy hade ej i sin ungdom förstått rätt använda sina jordiska egodelar. Han träffades därför djupt af den tanken, att han måste afsäga sig dem för att bättre följa Kristus i spåren. Hans led-sagarinna genom lifvet kände deremot såsom en dyrbar pligt att troget och äfven enligt Kristi bud förvalta de pund eller jordiska förmåner, som kommit dem till del. Att på något sätt få dessa motsatta åsigtter att hvar för sig komma till sin rätt inom samma hem förefaller ju nästan som en omöjlighet. Men det är underbart, hvilka svårigheter kunna undanrödjas, om ett äktenskap är bygd på den sanna grunden, ömsesidig kärlek och aktning. Här var nu ett af dessa svåra fall, då två diametralt olika åsigtter gjorde sig gällande. Han ville gifva bort allt hvad de egde, hon kunde ej samtycka dertill, båda ville de endast lyda samvetets röst enligt bästa öfvertygelse. Lyckligtvis kunde ett medel finnas, som öfverensstämde med hvar-

deras åsigt och påtrugade ingendera en motsträfvig eftergift för den andras vilja. Grefve Tolstoy bad att åt sin fru få lagligen öfverlemna alla inkomster, som eljest skulle hafva tillfallit honom. Sjelf ville han med sina händer arbete förtjena den enkla föda och de nära nog torftiga kläder, som han bär. Till att börja med var grefvinnan obeveklig och förklarade denna lösning på gåtan omöjlig. Men då han å sin sida ansåg sig ej kunna gifva vika, så lät hon öfvertala sig att emottaga ett ansvar, som hon ansåg nära nog öfverstiga sina krafter. Det var ej heller ringa, då man betänker, huru storartadt hon redan uppfattat sina pligter som maka och mor och med hvilken hängifven kärlek hon uppfyllt dem. Hittills hade hon egnat sin uppmärksamhet åt fyra af sina barns uppfostran, hvilka nu äro fullvuxna, samt sysslat med de fyra yngre, som äro uppväxande, bland hvilka den yngste är ett och ett halft år.

Deras hem hade hon sjelf sett om; utan biträde af någon hushållerska — d. v. s. det stora palatslika huset i Moskwa så väl som deras hem på landet. Med varmaste intresse följde hon sin mans literära arbete och skydde

ej att renskrifva för honom och tillika öfversätta på franska några verk. Nu lofvade hon för allas väl att yttermera åtaga sig att sköta penningaffärerna, egendomen på landet, der hon redan låtit plantera 10,000 träd samt infört många förbättringar. Slutligen åtog hon sig att blifva förläggare till alla Tolstoys arbeten. Här måste jag särskildt påpeka, att detta betyder något mer i Ryssland än i andra länder, alldenstund den ryska censuren är så ytterst känslig af sig och sympatiserar föga med Tolstoys åsikter. Läger man nu till alla dessa fordringar på hennes tid den åtrå hon har att till det yttersta söka glädja och tillfredsställa sin man, så må väl läsaren häpna att höra, att hon för att göra honom riktigt till viljes äfven syr hans kläder så väl som en stor del af sina yngre barns! Ifrån sin barndom har hon varit van att omgifvas af förfining och lyx. Nu, sedan hennes man hängifvit sig helt och hållet åt sina nya åsikter, söker hon att på allt sätt, så långt hon kan, genom egen uppoffring skänka honom glädjen att se henne följa sig i spåren genom att undvara och försaka. Ingen kan bättre än hon uppfatta, hvad som är stort och ädelt

hos honom. Salomo beskriver ett ideal af den »starka qvinnan». Grefvinnan Tolstoy är mer, än han beskriver, och dertill eger hon det mest ståtliga, behagliga, för att ej säga sköna yttre man kan önska att få se. Alla hennes stora själs- och hjerteegenskaper bilda likasom en strålgans omkring henne, men hennes enkelhet och anspråkslöshet tjusa en fullständigt.

Med sådana föräldrar är det ju ej underligt, om alla de yngre medlemmarne af familjen äfven äro särdeles tilldragande och älskliga. Tolstoy har, som jag förut nämt, åtta lefvande barn, fyra fullvuxna och fyra minderåriga. Hans andre son gifte sig vid 23 års ålder och delar helt och hållet faderns åsikter. För närvarande bo de i en flygel af det gamla fädernegodset, ty slottet tillika med de stora orangerierna brann upp för flere år sedan, men som grefvinnan sade, »nog föreföll det hårdt att se dessa rika växthus brinna för våra ögon en kall vinternatt; men så är det också mycken omtanke man nu slipper». Nog skulle hela stället behöfva repareras litet här och hvar, men det gläder ej honom, och därför blundar grefvinnan och är tacksam öfver

att vara litet närsynt, så att hon ej fullt kan se förödelser. Men han måste hafva det riktigt trefligt, och därför låter hon grundligt reparera hans rum, om hon ock öfverser med allt annat bristfälligt.

Jag fruktar, att vår jord ej ännu är mogen att i det praktiska lifvet genomföra Tolstoy's stora tanke »att aldrig motstå det onda», ty, efter hvad jag hör, är han ofta offer för stor hänsynslöshet. Hans skogar plundras, mycken oärlighet råder bland hans underlydande, och lättjan bland dem är oerhörd. Men aktad och ärad är han i hög grad af alla i hans närhet. Min reskamrat hade tillfälle att bevittna ett möte, som bönderne höllo med sin »äldste» för att bestämma åtskilliga af byns angelägenheter. Der var en stor mängd församlad, och enligt vanan talade de högljudt samt alla på en gång. Då Tolstoy i sin enkla drägt trädde inom kretsen och höjde rösten, tystnade alla tungor och blottades alla hufvuden. När han så stod ibland dem, ljöd hans stämma stark och kärleksfull, och allvarliga voro de ord han sade, det såg man på uttrycket hos de församlade. Tystnaden varade, till dess han talat slut, men då började

åter detta märkvärdiga mångröstade sätt att fatta beslut, som ryske bonden älskar.

Inom sitt eget land är Tolstoy mycket högt uppskattad. Jag hade lyckan sammanträffa med många af hans umgängeskrets och hörde ständigt samma uttryck af varmaste, uppriktigaste beundran. Några kunna nog tycka, att han går för långt i sina idéer, men alla vörda honom, därför att han ärligt söker lefva så, som han lär. Otvifvelaktigt måste det vara en stor försakelse att för sin öfvertygelses skull afsäga sig sin böjelse för förfining och lyx, bryta med gamla inbitna vanor, offra allt för att lefva det enklaste, naturligaste lif.

Det är nog möjligt, att dessa skriftens ord äfven voro skrifna just för honom: »Gå, sälj hvad du eger och följ mig.» Men stort är det att kunna taga denna maning till försakelse på fullt allvar, att afsäga sig alla jordiska fördelar för att på ett mera troget sätt och mera fri kunna följa Kristus! Stort är det äfven för ett mycket lifligt, ja våldsamt temperament att åtlyda befallningen »att ej motstå den, som är ond», men ödmjukt kärleksfullt fördraga all oförrätt. Minnet af detta

besök och dessa dagars erfarenhet skall länge kvarstå såsom en rik insats i mitt lif. Jag har personligen fått se en man, som predikar försakelse och försoning och som i hvarje handling af sitt lif söker samvetsgrant utföra, hvad han tror vara rätt och Herren behagligt. En dylik erfarenhet bör i sanning uppskattas, ty den förefaller mig nära nog enastående. En inblick i detta familjelif har djupt fröjdat

min själ, ty aldrig förr har jag sett så harmoniskt sammangjutas länkar af olika beskaffenhet till en så kärleksstark kedja. Beundransvärdt är i sanning detta hem, och jag tror få kunna lemna det, efter att der hafva emottagit den mest idealiska gästfrihet, utan att i hjerta tänka ett:

Gud välsigne Tolstoy och skydde hans hem och härd!

Tolstoy vid plogen.

Skiss af EDELWEISS.

år vignett föreställer den store skriftställaren och tänkaren Leo Tolstoy, då han med handen på plogen finner tillfredsställelse i att utföra praktiskt sin lärosats att »mannen skall förtjena sitt bröd i sitt anletes svett». Vi kunna lätt föreställa oss att denna tafla framställer följande tilldragelse i hans lif.

En dag då Tolstoy gick genom byn, som ligger nära hans egendom, fick han se en bondqvinna som tycktes vara djupt bedröfvad och öfverväldigad af bekymmer. Han frågade henne hvad som stod på? Hon svarade gråtande, att hon nyss blifvit enka och hade endast en minderårig son; plöjningstiden var inne, skatt var hon nödgad betala för sin jord, men *ingen* hade hon, som kunde plöja den och göra den fruktbärande. Att

leja sig någon, var alltför dyrt och dertill vore nu alla männen sysselsatta på deras egna åkerfält.

Grefve Tolstoy hörde hennes klagan till slut — då klarnade hans blick och lungt svarade han: »Bekymra dig ej, mor lilla, jag skall plöja fältet för dig».

Sagt och gjort. Följande morgon kom Tolstoy tidigt till det distrikt der bönderna hafva sina jordlotter. För att känna igen gummans fält hade han kommit öfverens med henne, att hon skulle sätta en hvitmålad stör i midten af jordlotten. Då han nu såg denna stör, visste han med ens hvar han skulle börja och hvar sluta.

Han slutade ej förr än arbetet var färdigt,

En vecka senare gick han genom byn, då han återigen såg bondqvinnan, men för-

vånade sig då öfver att hon ej på minsta sätt häntydde på det arbete, som blifvit utfördt.

»Nå, mor lilla, var ni nöjd att få fältet plöjdt?» frågade han. Hon såg förvånad ut. Han upprepade sin fråga.

»Inte fick jag mitt fält plöjdt» sade hon nu, »det var min grannqvinnas åker, som ni plöjde så snällt.»

Förfrågningar gjordes och det upptäcktes att hennes granne, äfven en enka med minderåriga barn, hade hört grefvens löfte och öfverenskommelsen om det gifna igenkän-

ningstecknet. Frestelsen blef henne för stark och så satte hon en hvit stör i sitt fält. Grefven kom först till detta, och resten behöfver ej förklaras. Nog måtte Tolstoy allt ha rynkat de buskiga ögonbrynen, men snart nog smålogo åter hans läppar på ett godmodigt sätt, då han vänligt lugnade sin första skyddsling med ett löfte att *hennes* åker ej skulle lida af detta misstag. Och vi kunna försäkra våra läsare att arbetet blef väl utfördt, ty af Tolstoys ställning på taflan synes att han ej är den man, som ser sig om sedan han en gång satt handen till plogen.

Sluford

af EDELWEISS.

u, min läsare, sedan du genomögnat dessa trenne skizzer, vill jag blott göra dig en fråga.

Har du insett, hvilken vinst och fördel Tolstoy den förste gjort genom att blifva ombytt till Tolstoy den andre? Hvar manne den förre hamnat? Endast ruin till själ, kropp och verldsliga egodelar hade väntat honom. Och huru många hade han ej fört med sig på det sluttande planet — oräkneliga troligtvis!

Tänk! hvad vår arma, på ädla själar utfattiga jord borde vara honom tacksam, för det att han *lät* ett himmelskt ljus omstråla sig, för det att han ville blicka in i den verld af sedlig och andlig renhet, som den uppenbarade för honom!

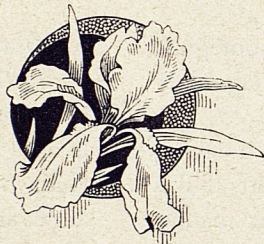
Om det i himlen är stor glädje öfver hvarje syndare, som omvänder sig, huru mycket borde vi ej på jorden glädja oss för hvar gång det onda dör ut genom att ett Guds väsende väckes till lif. Man må vara af hvad religionsbekännelse som helst, man må vara utan all dogmatisk religion, ja, man må hafva sina tvifvel på all hittills känd religion, men en *tacksamhetens känsla* bör dock väckas inom hvarje meniskt bröst, då man erfar att inom ett hjerta det goda fått besegra det onda.

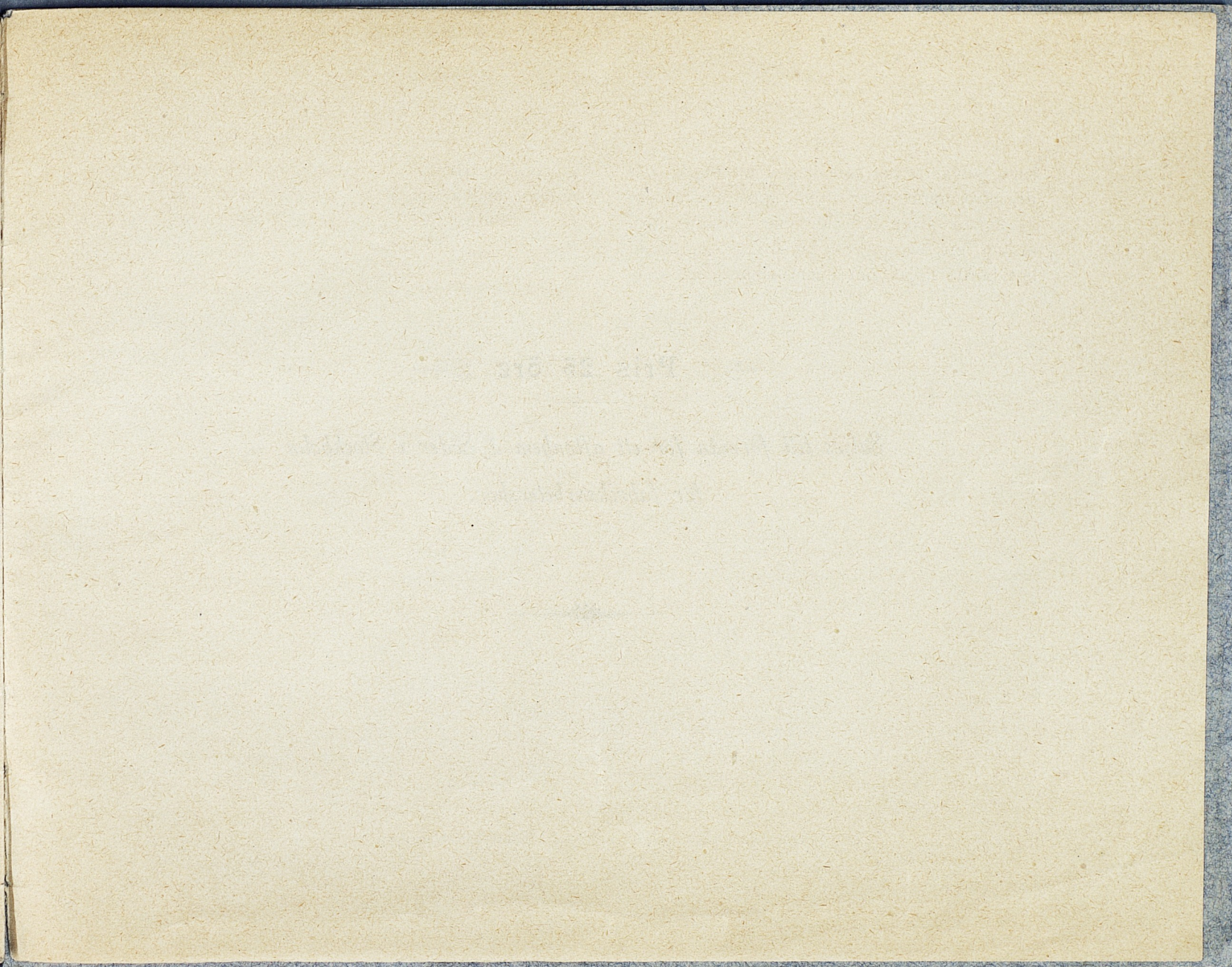
Sedan borde följa den tanken: genom hvad åstadkoms detta under? Hvilken röst gjorde sig gällande? Var det förnekelsens? Men den är ju så hopplös, så tröstlös!

Var det deremot en stilla röst, som med

sina ljufva, *sanna* tonfall genomträngde *alla* de otrosmurar, som synd upprest och som lik signalklockan under dimman tillringde människan ett varningens budskap, som osvikligt borde följas, om människans själ ej skulle

gå i qvaf bland de verkliga faror och bränningar, hvilka omgäfvade henne? Var det då Guds Andes röst, som nådde Tolstoy, när han höll på att förlisa?

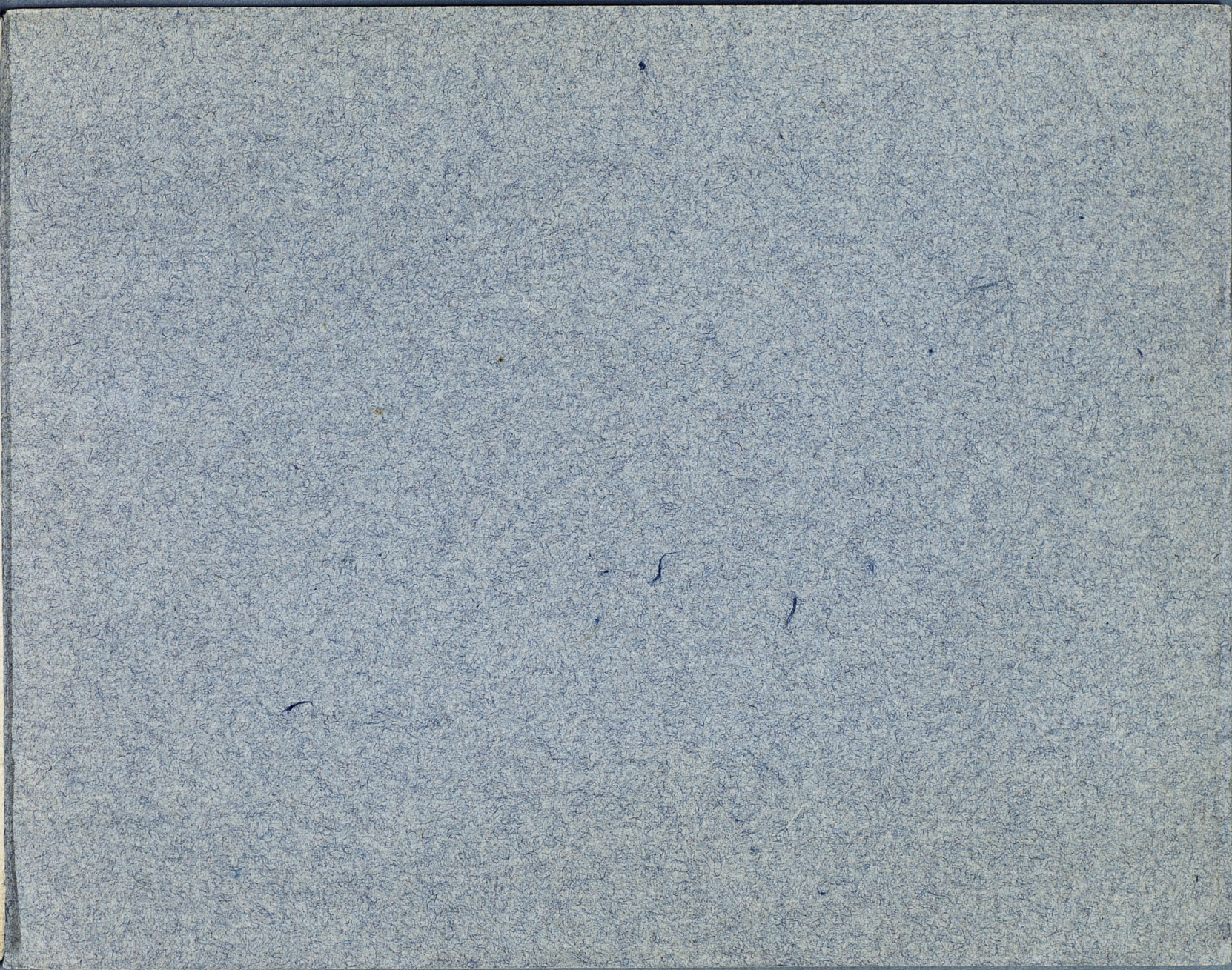

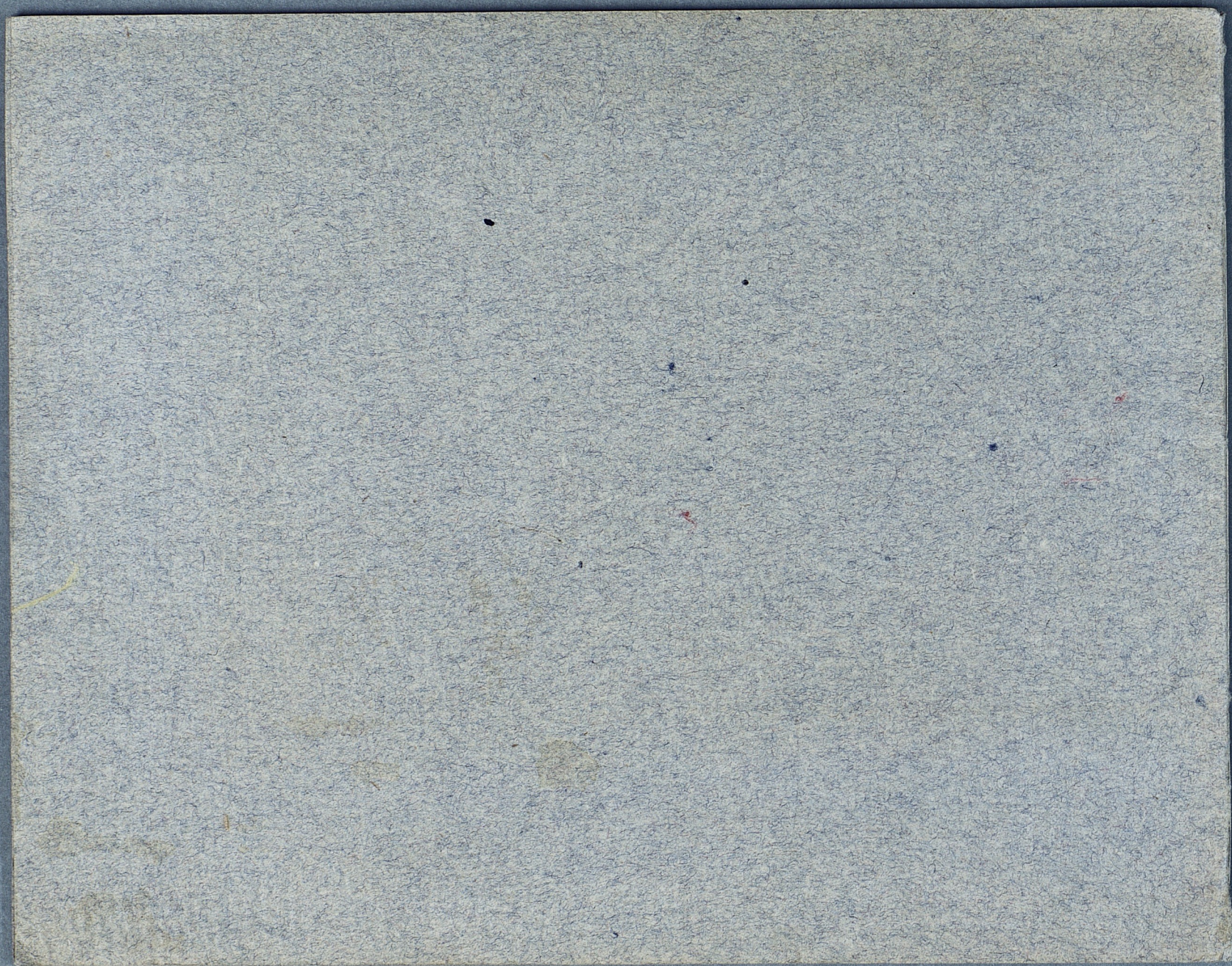
—❧ Prís 25 öre ❧—

*Säljes till förmån för ett aftenhem å Söder i Stockholm
för fabriksarbeterskor.*

Stockholm, 1891. O. L. Svanbäcks Boktryckeri-Aktiebolag.

www.books2ebooks.eu